

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»



КОДЕКС ЧЕСТІ
учасників освітнього процесу
Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Затверджено рішенням ученої ради університету
від «16 листопада 2020 року
протокол № 6

Одеса

2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кодекс честі учасників освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (далі – Університет Ушинського) встановлює загальні етичні принципи та правила поведінки учасників освітнього процесу в університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності.

1.2. Кодекс створено на підставі положень чинного законодавства України (Законів України: «Про освіту», «Про вищу освіту», Статуту Університету Ушинського, Правил внутрішнього розпорядку (зі змінами), Стратегічних пріоритетів та плану розвитку університету на 2014-2022 роки (зі змінами від 29.08.2020 року), «Положення про академічну добroчесність учасників освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», «Положення про комісію з питань добroчесності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», «Положення про порядок виявлення та встановлення фактів недобroчесності в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», а також на основі вітчизняної освітянської традиції, сучасного українського та міжнародного досвіду запобігання академічній нечесності тощо.

1.3. Університет прагне створити та підтримувати сприятливе для роботи та навчання середовище, здатне забезпечити інноваційний, інтелектуальний та творчий розвиток усіх учасників освітнього процесу, обмін знаннями та досвідом, підтримку унікальної університетської культури взаємовідносин.

1.4. Кодекс є переліком настанов і цінностей, дотримання яких учасниками освітнього процесу в Університеті Ушинського є обов'язковим як на території університету, так і поза нею.

1.5. Загальними моральними принципами, якими мають послуговуватися учасники освітнього процесу, є:

– *принцип законності*. У своїй діяльності учасники освітнього процесу мають сувро дотримуватися чинного законодавства України, нормативних документів університету, а також стимулювати до цього інших.

– *принцип чесності та порядності*. У навчальній та викладацькій діяльності, у наукових дослідженнях, у практичній роботі учасники освітнього процесу зобов'язані діяти чесно, бути відвертими й у жодному разі свідомо не висувати неправдивих тверджень.

– *принцип взаємної довіри*. Атмосфера довіри заохочує вільний обмін ідеями та інформацією в університетському середовищі, сприяє співпраці та вільному продукуванню нових ідей, позбавляє страху, що результати діяльності можуть бути вкраденими, кар'єру спалено, а репутацію підірвано.

– *принцип компетентності й професіоналізму*. Здобувачі вищої освіти, працівники університету та стейкхолдери зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у роботі та навчанні. Імперативом є постійне підвищення

ними свого освітнього і наукового рівня як форми здійснення принципу «від освіти на все життя – до освіти протягом усього життя».

– *принцип відповідальності*. Усі учасники освітнього процесу мають брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов’язання, дотримуватися вимог навчальної та трудової дисципліни. Бути відповідальним означає протистояти ганебним вчинкам, негативному впливу інших осіб і бути прикладом для інших.

– *принцип партнерства і взаємодопомоги*. З метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів учасники освітнього процесу орієнтуються на партнерську взаємодію.

– *принцип взаємоповаги*. Повага в університетському середовищі має бути взаємною, виявлятися як до інших, так і до себе. Варто поважати й цінувати різноманітні, а іноді й протилежні думки та ідеї.

– *принцип прозорості*. Щоб уникнути зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками університетської спільноти, необхідно, щоб усі процедури, які стосуються освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, були прозорими. Дотримання зазначених вище принципів має бути справою добросовісності всіх без винятку членів університетського колективу.

– *принцип безпеки та добробуту*. Усі учасники освітнього процесу повинні дбати про безпеку та добробут один одного та університетської спільноти загалом. Будь-яка діяльність та поведінка учасників освітнього процесу не повинна створювати загрози життю, завдавати шкоди здоров’ю та майну.

– *принцип поваги передусім* означає шанобливе ставлення до колег та викладачів, вшанування історії та традицій Університету Ушинського, а також людей, які зробили внесок у його розвиток.

Дотримання цих принципів повинно стати справою честі всіх без винятку учасників освітнього процесу в Університеті Ушинського.

2. ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Гідним для учасників освітнього процесу університету є:

- **дотримання:**

а) вимог законодавства України та внутрішніх нормативних актів Університету Ушинського;

б) загальноприйнятих морально-етичних норм та правил поведінки;

в) принципів та правил академічної добросовісності;

г) своїх обов’язків, вимог вчасно та добросовісно виконувати необхідні навчальні, дослідницькі завдання та роботу;

д) шанобливого та толерантного ставлення один до одного, поваги до честі, гідності та особистої недоторканості особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову приналежність, релігійні, політичні та будь-які інші переконання;

е) сумлінного, компетентного, результативного і відповідального виконання службових повноважень та професійних обов’язків, рішень та

доручень керівництва; не допускати неефективного використання державної і комунальної власності;

ж) добросовісного, старанного виконання вимог освітньої програми, індивідуального навчального плану, програм навчальних дисциплін для досягнення відповідного рівня вищої освіти;

- **сприяння:**

- а) збереженню та примноженню славних традицій Університету;

- б) розвитку позитивної репутації університету;

- в) створенню та розвитку партнерських відносин між всіма учасниками освітнього процесу;

- г) попередженню й викоріненню різних видів порушень та усіх форм дискримінації під час здійснення освітнього процесу, зокрема навчальної, науково-інноваційної, організаційно-виховної, міжнародної, фінансово-економічної та іншої діяльності;

- г) популяризації рідної мови, піклування про чистоту своєї мови та мови своїх колег;

- д) поширенню радості, щирості, чесності, доброти, вірності та щедрості;

- е) популяризації здорового та активного способу життя, дотримання правил особистої гігієни, охайності та акуратності;

- ж) підвищенню престижу університету шляхом власних досягнень у навчанні, науці, спорті, мистецтві, художній творчості та самодіяльності на національному та міжнародному рівнях;

- з) якісній підготовці до навчальних занять і практичної діяльності;

- **підтримка:**

- а) чистоти та порядку на території університету, гуртожитків та інших приміщеннях, дбайливе ставлення до майна та ресурсів університету;

- б) атмосфери довіри, взаємної відповідальності та взаємодопомоги;

- в) усіх, хто опинився в складних життєвих обставинах і потребує допомоги;

- г) розвитку загальних, фахових та особистісних компетентностей, запобіганню проявів академічної недоброочесності;

- д) оволодіння викладачами сучасними технологіями оцінювання, що сприяє об'єктивному та прозорому визначенням результатів навчання.

- **запобігання:**

- а) виникненню конфліктів та сприяння їх мирному вирішенню;

- б) перевищенню повноважень під час здійснення освітнього процесу, навчальної, трудової діяльності або проведення наукових досліджень;

- в) виникненню корупційних ризиків, потенційного та реального конфлікту інтересів, інших проявів недоброочесної поведінки учасників освітнього процесу.

2.2. Неприйнятними для учасників освітнього процесу вважаються:

- порушення правил академічної доброочесності;
- вживання, виготовлення й поширення тютюнових, наркотичних та алкогольних виробів та речовин, куріння в громадських місцях;
- порушення правил етики та моралі, зокрема встановлених цим Кодексом;

- завдання шкоди честі та гідності іншим учасникам освітнього процесу;
- отримання або пропонування винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг у навчальній, дослідницькій чи трудовій діяльності (хабарництво);
- запізнення або пропуски навчальних занять чи роботи без поважної причини;
- поширення неправдивої та компрометуючої інформації про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
- розповсюдження негативних чуток про університет, його структурні підрозділи та окремих осіб у будь-який спосіб, зокрема через соціальні мережі;
- усі форми булінгу, агресії проти інших, а також сексуальні домагання;
- участь в азартних іграх та будь-якій діяльності, що пов’язана з обманом та нечесністю;
- видавання результатів чужої праці за свої під час здійснення навчальної, наукової та трудової діяльності;
- використання службових і родинних зв’язків з метою отримання нечесної переваги в своїй діяльності;
- викрадання чужого майна та майна університету заради власної або чужої користі;
- завдання шкоди матеріальним цінностям, а також матеріально-технічній базі університету;
- самовільне використання символіки університету та його структурних підрозділів у заходах, не пов’язаних з діяльністю університету;
- перевищення повноважень під час навчальної, трудової діяльності або проведення наукових досліджень;
- вчинення дій, що перешкоджають здійсненню освітнього чи науково-дослідницького процесу;
- вживання ненормативної лексики та ін.

3. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ В УНІВЕРСИТЕТІ

Політика добочесності спрямована на формування культури довіри серед усіх учасників освітнього процесу та працівників університету, замовників освітньо-наукових послуг та інших стейкхолдерів, на основі якої вибудовується загальна культура якості освіти в університеті.

Добочесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися усі учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Усі учасники освітнього процесу, які виявляють прагнення до добочесної поведінки, не лише стають зразком для наслідування, а й підвищують стандарти освітньої та наукової діяльності загалом.

Порушення правил доброчесності не лише завдає шкоди репутації університету, а й зменшує цінність освітніх та наукових ступенів, що здобуваються в університеті.

3.1. Учасники академічної спільноти повинні:

- самостійно виконувати індивідуальні дослідницькі та навчальні завдання;
- сумлінно працювати та вірити у свої здібності, розум;
- поважати право інтелектуальної власності індивідуальних здобутків інших та заохочувати до цього колег;
- коректно цитувати джерела, незалежно від того, у якому вигляді вони опубліковані – в електронному чи паперовому;
- використовувати у своїй науковій і освітній діяльності тільки надійні та достовірні джерела інформації і робити покликання на них;
- у разі виявлення у працях колег фактів порушення академічної доброчесності, допомагати ідентифікувати помилки і знаходити шляхи їх виправлення;
- при виникненні складнощів у написанні наукової чи дослідницької роботи, звертатися по допомогу до педагогів закладу освіти;

3.2. Проявами фактів недоброчесної поведінки учасників освітнього процесу та працівників університету вважаються:

3.1. Порушенням академічної доброчесності вважається академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'ективне оцінювання.

3.2. Неприйнятними в освітній та науково-дослідницькій діяльності для учасників освітнього процесу Університету Ушинського є:

3.2.1. Шахрайство, а саме:

- фальсифікація або фабрикація інформації, наукових результатів та наступне використання їх в академічній роботі;
- посилання на джерела, які не використовувалися в роботі;
- підробка підписів в офіційних документах (заліково-екзаменаційних відомостях, журналах обліку роботи академічних груп, залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо);
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);
- списування (реплікація) під час складання будь-якого виду підсумкового або поточного контролю;
- проходження процедур контролю знань підставними особами;
- здавання або презентація різними особами робіт з однаковим змістом як результату освітньої діяльності.

3.2.2. Несанкціонована співпраця, а саме:

- надання допомоги для здійснення акту академічної нечесності - навмисна чи усвідомлена допомога або спроба допомоги іншому вчинити акт академічної нечесності;

- придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів освітньої та наукової діяльності (звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, курсових, випускних робіт, дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук, есе, статей, монографій тощо).

3.2.3. Пропонування чи отримання неправомірної винагороди під час оцінювання результатів успішності, виконання навчальних чи дослідницьких завдань.

3.2.4. Використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час складання будь-якого виду підсумкового контролю або переваг у роботі.

3.2.5. Внесення до списку авторів статей, монографій, підручників тощо осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів.

3.2.6. Інші види академічної нечесності.

3.3. Відповідальність за недопущення проявів недоброчесності несуть: здобувачі вищої освіти, викладачі, завідувачі кафедр, декани факультетів (директори інститутів, керівники відділень), редакційні ради наукових журналів, комісія з питань добробечності університету. Завідувачі кафедр та декани факультетів (директори інститутів, керівники відділень) відповідають за недопущення проявів недоброчесності у своїх підрозділах.

3.4. Здобувачі вищої освіти відповідальні за свою академічну поведінку. Усі здобувачі вищої освіти мають набути компетентності давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними нормами. Також, вони мають вимагати рівних умов навчання та оцінювання.

3.5. Академічна добробечність є невід'ємною частиною університетської культури. Для усвідомлення та визнання філософії академічної чесності як базової інституційної цінності в Університеті запроваджуються на постійній основі такі заходи:

3.5.1. Актуалізація питань академічної добробечності та дотримання цього Кодексу всіма учасниками освітнього процесу Університету.

3.5.2. Підвищення кваліфікації, участь у тренінгах, семінарах, стажуваннях із питань академічної добробечності педагогічними, науково-педагогічними працівниками.

3.5.3. Запровадження ознайомчих чи факультативних курсів з основ академічного письма та дослідницької роботи.

3.5.4. Проведення тренінгів для науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти щодо актуалізації питань важливості академічної добробечності.

3.5.5. Запровадження та підтримання інформативної веб-сторінки для загального доступу, яка буде містити рекомендації з академічної добробечності, якості академічного письма; інформувати про прийняті стандарти цитування; надавати приклади виявлених проявів академічної недоброчесності.

3.5.6. Обговорення зі студентами прикладів якісного та неякісного академічного письма.

3.5.7. Надання здобувачам вищої освіти прикладів готових якісних робіт.

3.5.8. Розроблення нестандартних, творчих, проблемних завдань, чітке пояснення вимог до їхнього виконання та оцінювання.

3.5.9. Налагодження технології перевірки робіт здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних робітників на наявність плагіату.

3.5.10. Щорічне проведення “Тижнів цифрової грамотності”, “Тижнів доброчесності” та інших інноваційних заходів популяризації культури доброчесності серед учасників освітнього процесу в університеті.

4. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ДОБРОЧЕСНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ УШИНСЬКОГО

4.1. В університеті існує і активно діє Комісія з питань доброчесності (далі – Комісія). Це самостійний колегіальний орган, що діє в університеті з метою забезпечення прозорості та дотримання членами університетської спільноти норм цього Кодексу та інших нормативно-правових документів університету.

4.2. В своїй діяльності Комісія спирається на Конституцію України, Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», а також на внутрішні положення університету: «Положення про комісію з питань доброчесності», «Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу», «Положення про порядок виявлення та встановлення фактів недоброчесності» та ін.

4.3. Склад комісії затверджується наказом ректора університету за поданням вченої ради університету. В її складі обов'язково мають бути представники від учасників освітнього процесу та працівників університету.

4.4. До основних повноважень Комісії відносяться: виявлення та встановлення фактів порушення доброчесності; надання рекомендацій та консультацій щодо способів і шляхів дотримання принципів доброчесності; отримання та розгляд заяв щодо порушення принципів доброчесності; сприяння попередженню випадків недоброчесності, та інше.

4.5. Будь-який співробітник, здобувач вищої освіти університету, стейкхолдер, який має достовірні факти про порушення принципів доброчесності, має право повідомити про це Комісії. Повідомлення також може бути надіслано анонімно, але лише при наявності всіх фактів, які свідчать про порушення, зазначені в цьому Кодексі, та які можуть бути перевірені.

4.6. Якщо учасник освітнього процесу сумнівається в своїх діях, він може звернутися по консультацію до Комісії.

4.7. Порядок розгляду справ про порушення етичних норм та принципів, правил доброчесності регламентується «Положенням про порядок виявлення та встановлення фактів недоброчесності у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

5. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Члени університетського колективу зобов'язані знати Кодекс честі Університету Ушинського. Незнання або нерозуміння норм цього Кодексу саме по собі не є виправданням неетичної поведінки.

5.2. Прийняття принципів і норм цього Кодексу засвідчується підписом учасника освітнього процесу. Зараховані на перший курс здобувачі вищої освіти університету підписують свою згоду з цим Кодексом в обов'язковому порядку.

5.3. Порушення норм цього Кодексу може передбачати накладання санкцій, аж до відрахування або звільнення з університету, за поданням Групи сприяння академічній доброчесності.

5.4. Кодекс честі Університету Ушинського погоджує Вчена рада університету та вводиться в дію наказом ректора.

5.5. Зміни та доповнення до Кодексу ухвалюються винятково рішенням вченої ради університету за поданням ректорату, Ради молодих вчених, Ради студентського самоврядування, профкому працівників та студентів, Групи сприяння академічній доброчесності.